

Miniforløb for børn og unge med sansemotoriske spiseproblemer

Forløbet består af 2 konsultationer: 1 online forsamtale (1½ time) og 1 undersøgelses hjemmebesøg (2 timer).

Forventet udbytte af miniforløbet

- ✓ Viden om og forståelse for barnets sansemotoriske spiseproblemer
- ✓ Konkrete råd ift. forandringsprocessen i familien
- ✓ Startvejledning ift. oralmotoriske øvelser/træning

Ny spise/måltidsadfærd ses som regel kort efter miniforløbet, når forældre og barn har fået nye vaner og rutiner er implementeret, når tilliden omkring mad og måltider er genoprettet og når både forældres og barns nervesystemer er faldet mere til ro.

Det er sjældent, at barnet med det samme spiser den mad, som forældrene ønsker, det skal spise (sund, varieret, alderssvarende kost), men det vil langsomt udvide repertoiret indenfor madkategorier, det i forvejen spiser og vil over tid begynde at nærme sig ny mad, der er mere udfordrende. Det er vigtigt, at det sker i barnets tempo og at barnet ikke føler sig presset.

Hvis måltiderne har været gået i hårdknude gennem længere tid og hvis barnets nervesystem (og måske også forældrenes), kan nye madvaner og spisning af nye madvarer godt lade vente lidt på sig. Det skyldes, at der først skal etableres tillid og selvstændighed omkring mad og måltider. I den periode fortsætter spisning af de få sikre madvarer ofte.

Hvis barnet er meget kræsnt eller ligefrem bange for mad, er det svært at nærme sig ny mad og der er næsten altid behov for et længerevarende forløb med træning med barnet og vejledning til forældre.

OBS Det er en følsom proces... hvis det skal lykkes, skal forældrene fortsætte med at anvende de aftalte ændringer (feks. nogle/alle de 35 gode råd i vejledningen og fokusere på "processen" frem for "produktet" for at sikre, at barnet fortsætter med at udvikle sig i den rigtige retning. Forandringerne skal være så små, at de føles mulige for barnet. Det kan kræve tålmodighed hos forældrene. Hvis forældrene falder tilbage i gamle vaner og rutiner og styrer og kontrollerer barnets adfærd ift. mad, hvilken mad, der skal spises, at der skal smages, at der skal spises noget før noget andet m.m. så falder barnet desværre også tilbage i den gamle adfærd.

Da barnets spisning foregår fordelt ud over de vågne timer, skal alle de voksne, der er sammen med barnet og som er involveret i dets måltider, være en del af processen. Det kræver, at forældrene formidler (og overtaler) de involverede voksne til at følge samme proces.

Hvis de involverede voksne (personale i institution/skole, bedsteforældre, barnepige m.m.) modarbejder processen, kan det desværre betyde, at fremgangen bliver mindre – eller helt udebliver.

Forberedelse:

Når tid til 1. konsultation er booket, er det tid at udfylde spørgeskemaet online.

<https://www.lebahn.dk/forloeb/>

Skemaet skal være terapeuten i hænde 1 hverdag før samtalen.

1. konsultation – online forsamtale

Booking af tid foregår via kontaktformular på hjemmesiden www.lebahn.dk eller som mailsvar på en allerede

igangværende mail tråd.

Deltagere: Begge forældres deltagelse anbefales altid - for at begge forældre kan komme til orde og får samme information og. Forsamtalen foregår uden barnet – for at kunne snakke frit om alt, hvad der er sket, og hvad der har bekymret og frustreret!

Varighed: 1½ time

Formål: Få forklaring på sammenhæng mellem årsager og symptomer.

Få information om oralmotorisk udvikling, sansemotorik, regulering af nervesystem m.m.

Få viden om, hvordan man som forælder kan ændre sin egen adfærd og derved hjælpe barnet i gang med en positiv udvikling ift. trivsel – særligt ift. mad og måltider.

Hvis der er tid til det, startes på introduktion til typisk anvendte tiltag: ”de 35 gode råd til selvstændig og lystbetonet spising” (Udleveres altid til gennemlæsning inden 2. konsultation)

Sted/form: Online – anvend stor skærm (PC eller tablet), så det er muligt at se videoer/plancher, der anvendes under samtalen.

Online videokonference (Google Meet) Der sendes link, når tiden er booket i terapeutens kalender.

Hvis teknikken driller, så ring med det samme op på 2830 1081.

Google Meet linket kan anvendes, der hvor man er, så man kan deltage fra forskellige geografiske placeringer.

Forberedelse:

Forberedelse: Udfyld maddagbog for 2 dage (1 hverdag og 1 fridag) imellem forsamtalen og hjemmebesøget, så de kan ligge klar ved hjemmebesøget.

2. konsultation – Undersøgelse/hjemmebesøg

Deltagere: begge forældre og barnet (evt. søskende skal være passet. Hvis søskende er hjemme, så er der brug for en ekstra person til at tage sig af dette barn, så forældrene kan koncentrere sig)

Varighed: 2 timer

Tidspunkt: Dato og tid aftales senest ved 1. samtale og afholdes så vidt muligt indenfor 2 uger efter forsamtalen.

Måltid inden besøget: Sørg for at have spist lidt et par timer inden. (barnet skal ikke være helt mæt eller helt sultent ved besøgets start)

Måltid under hjemmebesøget: 30- 45 min inde i besøget indtages et snackmåltid bestående af mad, som barnet er trygt ved at spise. På det tidspunkt har barnet vænnet sig til terapeutens nærvær.

Hvis muligt, så planlæg et snackmåltid bestående af en hård/sprød madvare, der kræver tyggefunktion og en blød madvare (gerne spist med ske) samt noget at drikke af glas. Barnet kan være med til at vælge, hvilken mad, der indtages.

Det er vigtigt, at der også er lidt, vi andre kan snakke. Det behøver ikke at være det samme, som barnet spiser, men gerne.

Terapeuten har et sortiment af mad med, som kan afprøves - efter behov. OBS! Barnet forventes ikke at smage på ny mad og presses ikke ud i ny adfærd af terapeuten.

Undersøgelsen i hjemmet består af:

- Sansemotorisk vurdering – inkl. status for regulering af nervesystem for både barn og forældre
- Mundmotorisk undersøgelse – observation under hjemmebesøget samt fysisk undersøgelse af munden.
- Måltidsobservation
Forældrene instrueres under forsamtalen i hvordan og hvornår et snack-måltid foregår.

(Hvis barnet er så påvirket, at det er usikkert, om barnet vil indtage noget, mens terapeuten er der, anbefales det at optage nogle små videoer inden besøget, hvor barnet spiser. Disse kan anvendes under eller efter besøget som erstatning for måltidet)

- Finde frem til barnets startniveau ift. ny adfærd fremadrettet
Hvad er barnets "spise-alder"? (= oralmotoriske kompetence) Hvad er det tryk ved?
- Hvordan er hjemmets rutiner og vaner ift. mad og måltider?
- Hvordan er forældrenes status? Fysisk og mentalt (udtrætning, psyke, bekymring/angst/frustration/vrede, interne uenigheder m.m.)
- Sammen vælge de tiltag, der, der leder til mere selvstændig og lystbetonet spisning.
(skriftligt materiale udleveres)
- Anbefaling ift. videre udredning/behandling, hvis det skønnes relevant
Hos børn med svære kroniske spiseproblemer, der kræver et længerevarende behandlingsforløb, anbefales forældre at søge kommunen om bevilling af et behandlingsforløb. Forældrene kan søge selv og anvende konklusionen fra hjemmebesøgsrapporten som en del af ansøgningen. Det er også muligt at få terapeuten til mod betaling (½-1 time) at skrive ansøgningen.

Hvis barnet responderer hurtigt, sker det nogle få gange, at barnet allerede under besøget udviser ny adfærd (på barnets EGET initiativ – UDEN forventningspres fra terapeut eller forældre)

Overskridelse af tid under undersøgelsehjemmebesøget?

Det kan forekomme, hvis der tilkommer uforudsete forhold /ekstra opgaver:

- Ønske om undersøgelse af flere personer end ventet (søskende eller forældre) ift. feks. stramt tungebånd
- Barnets problemer viser sig at være mere komplekse end først skønnet via spørgeskemaanalysen
- Hvis det tager meget lang tid at få barnets stressede nervesystem beroliget forud for mundundersøgelsen
- Hvis en af forældrene bliver så påvirket, at der er brug for terapeutisk indsats for at regulere sig

Så snart terapeuten fornemmer, at tiden skrider, oplyses forældrene om problemet og i fællesskab tages beslutning om:

- Fastholdelse af tid: fælles prioritering af, hvad der er vigtigst at nå under besøget.
- Udvidelse af tid under hjemmebesøget: varighed ½ time – kan kun ske, hvis der er plads i terapeutens kalender til udvidelsen.
- Udvidelse af tid efter hjemmebesøget: Der aftales en ekstra online samtale med forældrene, som foregår kort efter hjemmebesøget. varighed ½-1 time, som aftales ved booking.
Det er typisk vejledning og plan, der flyttes til online samtalen – og det kan nogle gange være en fordel, for så har forældrene mulighed for at koncentrere sig, fordi barnet ikke er til stede – og det er muligt at tale frit, uden at barnet hører med.
Hvis det er svært at finde tid i terapeutens kalender inden for få dage, tilbydes en aftenkonsultation uden aftentillæg.

Afslutning af miniforløb:

Sidst i hjemmebesøget (eller ved online samtale, hvis det er aftalt) stadfæstes barnets og familiens "start niveau" - Hvordan spiser barnet nu? Hvad kan det? hvad vil det? Hvad tør det? Hvordan er samspelet mellem

barn og forældrene? Gøres der brug af afledning? Mades barnet stadig? m.m.

Det er dette startniveau, der anvendes, når alle tråde samles til en plan

- Hvad magter barnet at ændre på her og nu? (små realistiske forandringer, der holder i hverdagen)
- Hvad magter forældrene at ændre på nu? Hvad må vente? (Planen skal være realistisk i hverdagen)
- Er der andre tiltag, som vil gavne processen? f.eks. inddragelse af bedsteforældre, dagplejer, personale i institution eller skole
- Er der behov for uddybende undersøgelser? F.eks. hos egen læge eller på sygehuset
- Er der behov for støttebehandlinger? Sansemotorik, traumeterapi eller anden nerveregulerende behandling, mund og ansigts træning (ergoterapi, OPT, OMFT), kropsbehandling (osteopat, kiropraktor, kraniosakral terapeut eller lign.) andet?
- Er der behov for fortsatte kompensationer? det kunne være pga. restriktioner – f.eks. allergi kost, overholdelse af medicinsk diæt (mad fungerer som barnets medicin) hjælpemidler eller andet, der kompenserer for barnets motoriske problemer, brug af piktogrammer der støtter og fastholder barnet i dagens aktiviteter og skift m.m.
- Har det større barn brug for betænkningstid – før det siger ja til at indgå i forandringer?

Hvis barnet ikke kan holde til besøg af 2 timers varighed eller fuld undersøgelse:

Hvis det under forsamlingen viser sig, at det af hensyn til barnets tarv ikke er muligt at foretage hele undersøgelsen på en gang, laves der aftale om alternativ løsning. Feks:

- Hvis barnet bor tæt på Kolding eller terapeutens ude-kontor i KBH, kan besøget deles op over 2 dage.
- Det planlagte snack-måltid optages på video på forhånd og fremsendes til terapeuten før hjemmebesøget.
- Hvis barnet er så påvirket, at den fysiske undersøgelse skønnes traumatiserende, vises undersøgelsen på en af forældrene, så forældrene så snart som muligt efter hjemmebesøget, kan undersøge barnet og fremsende video, så terapeutens undersøgelse kan færdiggøres ud fra observationer og videomateriale
- Den afsluttende del af besøget (stadfæstelse af startniveau, plan for den første tid, vejledning, anbefalinger) flyttes til online session - så hurtigt som der kan findes tid i alles kalendere efter hjemmebesøget

Udlevering af skriftligt materiale

Skriftligt vejledningsmateriale udleveres i et omfang, der er relevant for barnets og familiens situation.

De "35 gode råd til lystbetonet og selvstændig spisning" udleveres altid og inddrages i planen, så forældrene kan støtte sig til dem efterfølgende og tage punkterne i anvendelse lidt efter lidt (så hverken forældre eller barn overvældes)

Familiens forventede tidsforbrug i forbindelse med miniforløbet:

Besvare spørgeskema:	½ time
Online forsamtale:	1½ time
Udfylde 2 maddagbøger mellem online forsamtale og hjemmebesøg	½ time
Læse fremsendte filer, se anbefalede videoer	1 time
Hjemmebesøg	2 timer

+ sætte sig ind i den personlige plan, der står i hjemmebesøgsnotatet samt sætte sig ind i de 35 gode råd, udarbejde farvekodet madliste for barnet, lave aftaler med barnet (hvis det har alderen til det) m.m.

Behov for mere vejledning? Behov for anden behandling? Behov for undersøgelser?

Det er sjældent nok med et undersøgelsesforløb for at vende en længerevarende negativ spiseudvikling til en positiv og normal spisning. Der vil dog oftest være en positiv forandring allerede efter undersøgelsesforløbet – sjældent ift. indtagelse af ny mad, men mere i form af der falder ro på familien, fordi de får forståelse for årsager og sammenhænge og har fået konkret vejledning i ændring af adfærd i og omkring måltider.

De familier, der har børn som ikke er så påvirkede af spiseproblemer og hvor forældre ikke er så påvirkede, at de ikke kan handle effektivt og konstruktivt ud fra anbefalingerne, klarer nogle gange selv at komme videre.

Ofte er der behov for mere vejledning - efterhånden, som barnet ændrer adfærd og udvikler sig.

Det kan være alt fra få ganges online vejledning/opfølgning til et regulært behandlingsforløb.

Jo mere komplekse problemerne er, jo længere de har stået på og jo mere påvirkede forældre, barn og søskende er, jo mere brug er der for kontinuerlig vejledning over længere tid.

Finansiering?

Hvis terapeuten skønner, at der er brug for kontinuerlig vejledning i et længerevarende forløb, anbefales forældre at ansøge kommunen om bevilling af et sådan forløb.

Bevillingen er afhængig af, at kommunale og regionale tiltag allerede er forsøgt - eller - at kommunen/regionen melder ud, at de ikke har de nødvendige kompetencer til at løse problemerne.

Der kan ved nogle sundhedsforsikringer søges om hel eller delvis betaling. Dette skal altid afklares inden opstart af forløb, da reglerne er forskellige i de forskellige forsikringer. (fælles er dog, at de ikke betaler for transport og at de ofte kun bevilger et kortere forløb)

Pris for et miniforløb: (Se aktuelle priser her: www.lebahn.dk/priser/)

Terapeuttimer

Forsamtale = 2 timer

hjemmebesøg = 2 timer

Samlet = 4 timer

Transportudgifter i forbindelse med hjemmebesøg:

Transporttid: XX min x 2 x transport timepris

kørselsgodtgørelse: XX km x 2 x km pris

Broafgift: 2 x brobizz abb. pris

Beregning af transportudgift - www.krak.dk anvendes.

Afstanden er fra Frederiksøvej 28, Kolding til hjemmet og retur.

Hvis jeg har mulighed for at samle flere hjemmebesøg på samme tur, kan der opnås rabat på transportudgifterne. Det drejer sig om de besøg, der kan planlægges, så de logistisk og tidsmæssigt passer ind på ruten eller ved endestationen – typisk mellem Kolding og KBH-området.

Der opnås 50% ved 2 besøg, 67% ved 3 besøg eller 75% rabat ved 4 besøg.

Prisen for transport aftales altid på forhånd.